

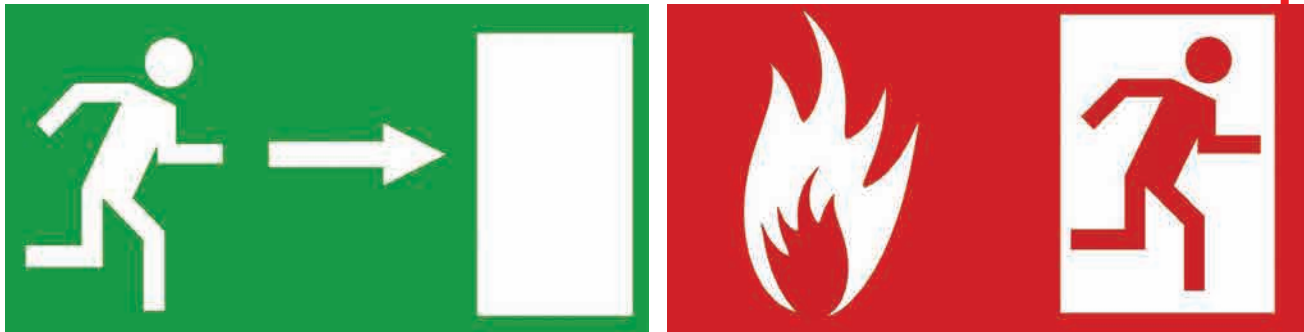
تخلیه اضطراری محل کار و زندگی

اگر هنگام بحران، ترک محل سکونت یا کار ضرورت پیدا کند، مسئولان از طریق رسانه‌های جمعی موضوع را به اطلاع عموم می‌رسانند. در چنین وضعی از سایر سیستم‌های هشدار (نظیر اعلام از طریق بلندگو یا تماس تلفنی) نیز استفاده می‌شود. گاهی اوقات نیز شرایطی به وجود می‌آید که عده‌ای از شهروندان احساس خطر می‌کنند. در چنین شرایطی شهروندان باید محل سکونت یا کار خود را ترک کنند. فرصت ترک محل یا کار به نوع بحران بستگی دارد. اگر بحران ناشی از شرایط جوی (نظیر وقوع طوفان دریایی) باشد، از آنجایی که می‌توان خط سیر آن را پیش کرد، حدود یک یا دو روز فرصت برای تخلیه وجود دارد، اما اغلب حوادث مجالی به مردم نمی‌دهد تا ضروری‌ترین امکانات را نیز فراهم آورند؛ به همین دلیل برنامه‌ریزی و آمادگی برای برخورد با چنین شرایطی لازم است.

توصیه‌هایی برای رویارویی با حوادث

آمادگی خانوادگی در برابر مخاطرات

حوادث و بلا یا اجتناب ناپذیرند، کم یا زیاد پیش می‌آیند و بسیار مهم است که مردم عادی بدانند در زمان وقوع آنها باید چه میزان آمادگی داشته باشند و در هر شرایط چه رفتاری از خودشان نشان دهند. پیش از این در این صفحه از این آمادگی‌ها گفته ایم، امروز هم توصیه‌های طرح خادم در این زمینه را می‌خوانید.

آمادگی عمومی در برابر حوادث و بلا یا دو فایده مهم دارد

موجب کاهش ترس و اضطراب و نیز کاهش خسارات ناشی از سوانح می‌شود. جامعه، خانواده و شهروندان باید بدانند که به هنگام وقوع آتش سوزی چه باید بکنند و به هنگام وقوع طوفان، زلزله یا سیل به کجا پناه ببرند. مردم باید آماده باشند تا به هنگام ضرورت خانه‌های خود را ترک کنند و در پناهگاه‌های عمومی استقرار یابند. در چنین وضعی شهروندان باید بدانند که چگونه نیازهای اولیه پزشکی خود را تأمین کنند.

مردم با انجام اقداماتی می‌توانند دامنه خسارات ناشی از سوانح را کاهش داده (از جمله ساخت سیل بند، ارتفاع دادن به خانه‌های مسکونی یا جابه‌جایی محل سکونت از مسیر خطر و محکم کردن وسایلی که در جریان زمین لرزه احتمال سقوط آنها می‌رود) یا به طور کلی خود را از گزند خطر دور نگاه دارند.

چرا آمادگی ضرورت دارد؟

حوادث و بلا یا سالیانه جان صدها هزار نفر را می‌گیرند. هر یک از حوادث و بلا یا برای شهروندان و امکانات جامعه می‌تواند عواقب طولانی مدتی به همراه داشته باشد.

اگر در جامعه حادثه یا بلایی روی بدهد، دولت و سازمان‌های امداد رسان اقدام به ارایه کمک خواهند کرد، اما شهروندان نیز خود باید آماده باشند. امداد رسانی بلافاصله در محل وقوع سانحه حضور پیدا خواهند کرد و گاهی ممکن است در جایی دیگر سرگرم امداد رسانی باشند.

سیستم‌های هشدار و آژیرها

سیستم هشدار حوادث در صورتی فعال می‌شود که بحرانی شدید و خطرناک جامعه را تهدید کند. این سیستم قادر است در زمان کوتاهی به همه مردم در مورد وقوع بحران احتمالی در کشور هشدار بدهد. این حالت اضطرار معمولاً از طریق صدا و سیما اعلام می‌شود. ستاد مدیریت بحران کشور با رعایت کلیه جوانب اعلام هشدار می‌کند، می‌توان از مقامات محلی در مورد نحوه اعلام هشدار سوال کرد.

توصیه‌های لازم هنگام ترک محل

- اگر احتمال ترک محل کار یا سکونت مطرح باشد، بهتر است باک خودرو پر از بنزین باشد، زیرا پمپ بنزین‌ها در چنین مواقعی به علت قطع برق قادر به عرضه بنزین نیستند. طوری برنامه‌ریزی شود که به ازای هر خانواده فقط از یک خودرو شخصی استفاده شود تا بار ترافیک سنگین و تخلیه با تأخیر مواجه نشود.
- افرادی که خودروی شخصی ندارند، با مسئولان یا دوستان خود برنامه‌ای برای تخلیه تدارک ببینند.
- همواره از طریق رادیوی دستی اوضاع پیگیری و دستورات مقامات مسئول در مورد نحوه ترک محل کار یا سکونت رعایت شود.
- در صورت الزام به ترک فوری محل سکونت، بهتر است تمام اعضای خانواده همدیگر را پیدا و با هم محل سکونت را ترک کنند.
- افراد بهتر است هر چه زودتر محل سکونت یا کار خود را ترک کنند تا گرفتار وضعیت جوی نامناسب نشوند.
- بهتر است محل کار یا سکونت از راه‌های معمول ترک شود و از راه‌های میانبر استفاده نشود، چون ممکن است مسدود باشند.
- از وضع جاده‌ها و پل‌ها اطلاع پیدا کرده و از مناطق سیل زده دوری شود.
- از خطوط فرود افتاده برق دوری شود.
- اگر فرصت باشد، لازم است کیف نجات خانواده را به همراه خود برد.
- بهتر است لباس و کفش‌های مناسب نظیر پیراهن آستین‌دار و کلاه پوشیده شود.
- قبل از ترک محل سکونت بهتر است درها و پنجره‌ها مسدود و وسایل برقی از برق کشیده شود (مثلاً تلویزیون، مایکروویو) اما فریزر و یخچال از برق کشیده نشود، مگر آن که خطر سیل وجود داشته باشد.
- بهتر است دیگران بدانند کجا می‌روید. دیگران را از مقصد خود مطلع کنید.

تیم‌های آمادگی مردمی

بعد از وقوع حوادث و بلا یا، مردم ممکن است به دلیل وسعت ناحیه آسیب دیده، نبودن ارتباطات و مسدود شدن راه‌های دسترسی، برای مدت معینی صرفاً به امکانات خود متکی باشند. برای آمادگی در برابر چنین شرایطی می‌توان در هر منطقه‌ای تعدادی از شهروندان داوطلب را در قالب تیم‌های مردمی آموزش داد تا به هنگام وقوع حوادث و بلا یا بتوانند علاوه بر محافظت از خود و اطرافیان‌شان، به سایر آسیب‌دیدگان نیز کمک فوری بدهند. این تیم‌ها اطلاعات مربوط به حادثه را به هنگام رسیدن نیروهای کمکی نیز در اختیار آنان قرار می‌دهند.

اعضای این تیم‌ها در مورد شناخت حوادث احتمالی و روش‌های آمادگی در برابر آنها و نیز مهارت‌های اساسی سازماندهی، آموزش می‌بینند، به طوری که بتوانند تا زمان رسیدن نیروهای کمکی به خود، سایر اعضای خانواده، دوستان و همسایگان کمک برسانند. به این افراد آموزش‌هایی در مورد آمادگی در برابر حوادث، ایمنی در برابر حریق، ارایه کمک‌های اولیه پزشکی، انجام عملیات جست‌وجو و نجات اولیه، سازماندهی تیمی و آشنایی با حمایت روانی آسیب‌دیدگان به هنگام وقوع حوادث و بلا یا ارایه می‌شود. بعد از اتمام این دوره به اعضای گروه توصیه می‌شود تا رابطه خود را کماکان حفظ کرده و با شرکت در مانورهای محلی و سایر برنامه‌های مخصوص داوطلبان، آمادگی جامعه را در برابر حوادث و بلا یا تقویت کنند.

شناسایی مخاطرات

- در مورد مخاطرات محیط‌زیستی خود، باید آگاهی لازم را کسب کنید. همچنین باید درباره خطراتی که ممکن است این مخاطرات برای شما ایجاد کند، اطلاعاتی به دست آورید. به علاوه باید بدانید که برنامه جامعه شما برای هشدار و تخلیه اضطراری چیست.
- زمین لرزه
- رانش زمین و گل و لای
- آتشفشان
- سونامی
- سیل
- طوفان دریایی
- طوفان شن
- خشکسالی
- گرمای شدید
- آتش سوزی در طبیعت

۲- مخاطرات انسان ساخت

- حوادث جاده‌ای
- آتش سوزی خانگی
- ریزگردها و آلودگی هوا
- مخاطرات ناشی از مواد خطرناک
- تخریب سد
- مخاطرات ناشی از نیروگاه‌های هسته‌ای
- انفجارات هسته‌ای
- انتشار مواد رادیواکتیو
- انفجارات تروریستی
- تهدیدات شیمیایی
- تهدیدات بیولوژیک

برنامه‌های آمادگی در سه سطح

آیا مدرسه دارای پناهگاه است یا نه؟ در غیر این صورت بچه‌ها در موقع بحران باید به کجا بروند؟ در مواردی که مدرسه دارای پناهگاه است، ضرورتی ندارد که هنگام بحران با خود و بچه‌ها دنبال بچه‌ها رفت، زیرا ممکن است برای حفاظت از جان بچه‌ها ورودی‌های آموزشگاه را ببندند. می‌توان از طریق رسانه‌های جمعی اطلاعاتی در مورد باز یا بسته بودن مدارس کسب و در هر حال توصیه‌های مقامات مسئول را رعایت کرد.

برنامه مقابله با بحران در محل کار

مدیران یا کارفرمایان کارخانه‌ها باید اطمینان پیدا کنند که محل کار آنها دارای برنامه‌ای برای ترک محل هنگام بروز بحران است. این برنامه باید هر چند وقت یکبار همراه با کارگران و کارمندان تمرین شود. لازم است در مورد سیستم‌های گرمایشی، سرمایشی و تهویه ساختمان محل کار اطلاعاتی به دست آورد و اطمینان پیدا کرد که این سیستم‌ها ایمن و دارای فیلتر مناسب برای مقابله با آلودگی احتمالی هستند. به عنوان کارمند یا کارگر باید در موقع ضرورت بتوان این سیستم‌ها را خاموش کرد.

راجع به این موضوع فکر شود که اگر کارمندان یا کارگران در موقع بحران نتوانند به خانه بروند چه باید کرد؟ باید اطمینان پیدا کرد که امکانات کافی و مناسب برای مقابله با بحران در محل کار وجود دارد.

سایر برنامه‌های مقابله با بحران در سطح جامعه

می‌توان از مسئولان، راجع به برنامه‌های مقابله با بحران در سطح جامعه سوالات زیر را پرسید:

- آیا جامعه برنامه مقابله با بحران دارد یا نه؟
- آیا می‌توان نسخه‌ای از آن تهیه کرد؟
- محتوای این برنامه چیست؟
- این برنامه هر چند وقت یکبار به‌روزی می‌شود؟
- به‌عنوان شهروند، وظیفه ما در رابطه با تدوین یا اجرای این برنامه چیست؟

- در این برنامه کدام یک از حوادث بیشتر مورد ملاحظه قرار گرفته است؟
- علاوه بر کسب اطلاع از برنامه جامعه، لازم است از برنامه‌های مقابله با بحران در محل کار، محل تحصیل کودکان و نیز سایر برنامه‌ها آگاه شد.

- از کارفرما یا مدیریت محل کار در مورد برنامه مقابله با بحران سوال شود.
- از مدیر مدرسه یا کودکانستان محل تحصیل بچه‌ها نیز راجع به برنامه آنها سوال شود.

برنامه مقابله با بحران در مدرسه

از مدیر و سایر مسئولان مدرسه پرسیده شود که هنگام بروز بحران چگونه با خانواده‌ها تماس برقرار می‌کنند. آیا ذخایر کافی غذا، آب و سایر نیازمندی‌های اساسی در مدرسه برای مواقع بحران وجود دارد یا نه؟